

2. Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць : Закон України від 06.09.2012 № 5205-VI. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2013. № 32. ст. 410. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5205-17>.

3. Про забезпечення масштабної експансії експорту товарів (робіт, послуг) українського походження шляхом страхування, гарантування та здешевлення кредитування : Закон України від 20.12.2016 № 1792-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2017, № 4, ст. 43. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1792-19>

4. Українська класифікація товарів ЗЕД. URL: <http://www.qdpro.com.ua/uktzed>

5. Про металобрухт : Закон України від 05.05.1999 № 619-XIV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1999. №25. ст. 212. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/619-14>

6. Про внесення змін до Закону України «Про металобрухт» : Закон України від 25.12.2002 за № 359-IV. *Офіційний вісник України*. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T020359.html

7. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні : Закон України від 22.03.2012 № 4618-VI. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2013. № 3, ст. 23. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17#n167>.

УДК 342.3

Кот В. В., студент

Науковий керівник: Козинець О. Г., к.і.н., доцент

Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

ПОШУК ОПТИМАЛЬНОЇ ФОРМИ ДЕРЖАВНОГО ПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ ЗА РОКИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Питання пошуку оптимальної форми державного правління в нашій державі є перманентним, оскільки від ефективності управління як в центрі та і на місцях залежить розвиток та процвітання держави. Основною проблемою для України є те, що форма державного правління тут змінюється залежно від політичної ситуації, яка в нашій державі не є постійно сприятливою та бажання керівної верхівки держави, що є не дивним, адже ми як пострадянська держава досі відчуваємо вплив Радянського Союзу у вигляді концентрації влади в одних руках. Тож, не дивно, що форма правління в нашій державі постійно змінюється, і інтерес до вивчення даного питання залишається актуальним.

Досліджуючи дану тему, не можна не звернути увагу на форми правління в різні часи історичного розвитку нашої держави. Так, наприклад, за часів Київської Русі формою правління була ранньофеодальна монархія, у козацько-гетьманський період – виборна монархія з елементами олігархії та деякими рисами республіки. Щодо періоду Української Революції 1917-1921 рр., то форма правління змінювалася залежно від внутрішньо та зовнішньополітичних

обставин. За Конституцією ЦР – парламентська республіка, за Української держави Скоропадського – абсолютна монархія з диктаторськими повноваженнями гетьмана, у часи радянського панування – соціалістична республіка. Отже, за такий довгий період Україна відчула на собі впливи різних форм правління, і, враховуючи досвід минулого та сьогодення на початку своєї незалежності дійшла до висновку, що єдино правильною для України формою правління є республіка, яка в свою чергу має декілька різновидів, які постійно змінюються в нашій державі [1, с. 64–65].

Крім вивчення досвіду державотворення у власній державі доцільно вивчати досвід іноземних держав, оскільки державність там виникла значно раніше, чим в Україні, розвивалась більш стабільно. Зокрема, саме в зарубіжних країнах у різний час було створено та випробувано на практиці різні види республіканської форми правління і так звані «чисті», і змішані [2, с. 71–73].

Україна всі роки своєї незалежності була і є нині республікою. Республіканізм настільки глибоко «вкоренився» в нашій суспільній свідомості, що про іншу форму правління взагалі не йдеться. Всі дискусії точаться виключно навколо того, яка модель республіканської форми правління є найкращою для України [3, с. 57]. З проголошенням незалежності України на конституційному рівні визначилося, що Україна буде президентською республікою, що було й не дивним, адже за довгий час перебування в Радянському Союзі в думки та свідомість населення було закладено ідею сильної одноосібної виконавчої влади, яка б керувала всіма процесами в державі і взагалі на той час Україна дійсно потребувала достатньо ефективної виконавчої влади в особі президента, який міг би забезпечити стабільність у політичній сфері, що допомогло б у розвитку новоутвореної держави. До запровадження в Україні президентської форми правління не можна ставитися безвідповідально та легковажно: по-перше, 70-річний період тоталітаризму в Україні, може створити загрозу виникнення авторитарного режиму. По-друге, при президентській формі правління посилюється небезпека протистояння законодавчої та виконавчої гілок влади і, особливо, коли обраний народом президент представляє одну партію, а більшість парламентарів належить до іншої партії або блоку партій. По-третє, президентська форма державного правління встановлюється переважно в умовах двопартійної системи, тобто за умов домінування двох основних партій або партійних блоків. Як відомо, для сьогодення Української республіки характерною є нерозвинена партійна система, велика кількість партій. А звідси – низький їхній авторитет.

Розвиток форми державного правління в Україні тісно пов'язаний із розробкою та прийняттям Конституції, яка встановлювала основи державного правління. Умовно розвиток правління в Україні можна поділити на п'ять періодів: Перший період (1991–1996 рр.) характеризується поступовою трансформацією від президентської моделі правління до парламентської; другий (1996–2004 рр.) характеризується розвитком президентсько-парламентських ідеалів; третій (2004–2010 рр.) характеризувався конституційною реформою від 8.12.2004 р., що легітимізувала подальший

розвиток нашої держави до парламентсько-президентської республіки, масштабною конституційною та інституційною кризою 2007–2010 рр. і пошуком можливих варіантів удосконалення Основного закону; четвертий (2010–2013 рр.) характеризується повернення до президентсько-парламентської моделі в результаті рішення Конституційного Суду України про визнання неконституційною реформу 2004 р.; п'ятий (2013 – донині) характеризується поверненням до моделі 2004 р. Кожний із зазначених періодів має свої особливості, та залишив значний слід в історії українського державотворення [4, с. 103–108].

Так, на нашу думку, парламентська республіка в Україні не може встановлюватися через значну кількість політичних партій, що переслідують в основному власні політичні цілі, а тому при такій формі правління в нашій державі будуть постійні суперечки між партіями, які не зможуть сформувати коаліцію, адже значна кількість партій, що можуть взяти участь у виборах не зможуть набрати більшість голосів, що призведе до неефективної роботи парламенту у випадку ідеологічних розбіжностей між партіями, що потраплять до парламенту і це у свою чергу загрожуватиме постійними урядовими кризами та нестабільною політичною ситуацією, тим самим затягуючи Україну в глибоку кризу. Президентська республіка має звичайно багато переваг, оскільки зводиться нанівець загроза частих змін уряду та політичних суперечок між партіями, що майже ніяк не впливає на стабільність політичної ситуації в країні. Однак значним недоліком встановлення президентської республіки в Україні як і у всьому світі є прагнення будь-якого президента, особливо в нашій країні до повної концентрації влади в одних руках, що загрожуватиме розвитку демократії встановленням авторитарного або тоталітарного режиму.

Таким чином, ідеальної форми правління яка могла б розв'язати всі політичні питання не існує, але на нашу думку для України прийнятною є змішана форма правління з посиленням виконавчої влади, яка зможе ефективно керувати країною, зменшення ролі парламенту в політичному житті допоможе уникнути протиріч між гілками влади, але знову ж таки для того, що втілити задумане потрібна політична воля та стабільність у державі, що є запорукою і стабільної форми правління.

Список літератури

1. Святоцький О. Питання пошуку оптимальної моделі форми державного правління для України. *Право України*. 2009. № 10. С. 61–66.
2. Козинець О.Г. Форми державного правління. Проблеми становлення. *Правові проблеми сучасності в умовах розвитку юридичної науки: Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції до Дня науки, Чернігів, 19 травня 2005 р.* Чернігів: КП „Видавництво „Чернігівські береги”, 2005. С. 70–73.
3. Петришин О., Серьогіна С. Змішана республіканська форма державного правління: питання теорії та практики. *Право України*. 2009. №10. С.57–60.
4. Бостан С. К. Форма правління незалежної Української держави: етапи розвитку, проблеми, перспективи. *Форум права*. 2011. № 2. С. 103–110.